EXERCITATORIVM

REVISTA MENSVAL DE INICIACIÓN CIENTÍFICA Y LITERARIA
DE LOS ALVMNOS DEL SEMINARIO DE BARCELONA

ABRIL 1927 — *AÑO II. — NÚM. 4*

SUMARIO

Mort de l'Angèlic (soneto), por Jaime Arcarons. — *De idearum origine*, por Emilio Ruso. — *El testament sagramental*, por José M.ª Pujals. — *Remembrant una bella festa*, por P. Vives Masses. — *Retaule de tots els Sants*, por Jaime Estrada y Prat. — *Crónica del Seminario.*

Grabados fuera de texto: Retablo de Nuestra Señora de todos los Santos. — El testamento sacramental.

BARCELONA : SEMINARIO CONCILIAR : CALLE DIPUTACIÓN

ESTUDIOS SANJUANISTAS

Indice y extracto de las pruebas de los Caballeros y Señoras del Hábito de San Juan, en el Gran Priorato de Cataluña

por el Rdo. Dr. D. José M. de Alós y de Dou

Caballero capellán de la Real Maestranza de Valencia correspondiente de la Real Academia de la Historia y Profesor del Seminario Conciliar de Barcelona.

Obra interesante para el estudio de los antiguos linajes de las grandes familias catalanas, con designación de sus blasones.
Un volumen de VIII+334 páginas de 25×17 centímetros, con frontispicio historiado. 20 pesetas.

De venta en la librería La Hormiga de Oro, plaza de Santa Ana, 26, Barcelona

EXERCITATORIVM

REVISTA MENSUAL DEL SEMINARIO CONCILIAR

PUNTOS DE SUSCRIPCION:

LA HORMIGA DE ORO
Plaza Santa Ana, 26

SEMINARIO CONCILIAR
Calle Diputación, 231

BARCELONA

Un año 5 pesetas

Obras del Dr. D. Esteban Monegal y Nogués, Pbro.

Profesor de Oratoria Sagrada

BIBLIOTECA MANUAL PREDICABLE

1.—**Pláticas de Comunión.** 1.ª serie de sermones.

2.—**Exhortaciones matrimoniales.** Segunda serie de sermones.

3.—**Instrucciones sobre la vida religiosa.** Tercera serie de sermones.

4.—**Sermones del Sagrado Corazón de Jesús.** Cuarta serie de sermones.

5.—**Sermones sobre los Misterios y fiestas de la Virgen Santísima.** Quinta serie de sermones.

6.—**Sermones Dogmáticos acerca de Dios Criador, Redentor y Glorificador.** Sexta serie de sermones.

EN PRENSA

7.—**Panegíricos de San José, esposo de María.** Séptima serie de sermones.

EN PREPARACIÓN

8.—**Panegíricos de Santos.** 8.ª serie de sermones

OBRAS DE TEXTO

9.—**Compendio de Oratoria Sagrada,** adaptada a la Encíclica «Humani generis Redemptionem», a las normas de la Sagrada Congregación Consistorial y al Novísimo Código de Derecho Canónico. 4.ª edición.

10.—**Compendio de Patrología y Patrística.** Cuarta edición.

11.—**Breve exposición del Dogma católico.** Para exámenes de predicación.

12.—**La predicación Cristiana,** según la Encíclica «Humani generi Redemptionem», las Normas Consisto riales y el Novísimo Código. Para exámenes predicación.

E. Subirana, Puertaferrisa, 14, Barcelona, y buenas librerías

MUSEO DIOCESANO DEL SEMINARIO: RETABLO GOTICO DE NUESTRA SEÑORA, REINA DE TODOS LOS SANTOS. (VEASE ARTICULO, PAG. 109.) (FOTOGRAFIA MAS.)

BARCELONA, IGLESIA PARROQUIAL DE LOS SANTOS JUSTO Y PASTOR: EL TESTAMENTO SACRAMENTAL EN EL ALTAR DE LA SANTA CRUZ, ANTES DE SAN FÉLIX. — EL JURAMENTO. (VÉASE ARTÍCULO, PÁG. 101.) (FOTOGRAFÍA BRANGULÍ.)

EXERCITATORIVM

REVISTA MENSVAL DE INICIACIÓN CIENTÍFICA Y LITERARIA
DE LOS ALVMNOS DEL SEMINARIO DE BARCELONA

ABRIL 1927 AÑO II. — NÚM. 4

Mort de l'Angèlic

SONET

Al cel blau de l'Església militant,
arreu del món maternalment extesa,
s'extingeix un estel de sabiesa
i el món, per un moment, es fosquejant.

Sant Tomàs d'Aquinat, peregrinant
cap a Roma, se sent l'ànima fesa,
i dins una cartoxa humil, ha presa
celda d'hostatge i llit d'agonitzant,

Arreu s'exten l'obituària nova:
—És mort dins el convent de Fossanova
el Doctor eucarístic d'Aquinat!

L'Església triomfant li fa gran festa...
i el mateix Jesucrist besa la testa
que dins la SUMMA l'ha reencarnat.

JAUME ARCARONS,
alumne de Retòrica i Poètica

De idearum origine

Ut patet ex simplici enuntiatione, agitur de cognitione intellectuali proindeque de ideis, quae, procul dubio, sensum uti fontem seu originem habent, iuxta illud saepissime pronuntiatum: «nihil est in intellectu quod prius non fuerit in sensu»; hoc autem, brevitatis gratia, et ex eo quod non indiget demonstratione (ut omnibus testatur conscientia), non probabo. Velim utique ostendere, venia omnium praesupposita), *cognitionem perfici per speciem impressam, terminari vero per expressam.*

Haec quaestio acerrime inter philosophos, tum antiquos, tum recentes disputatur, nec mirum, quum ab ea pendat magna pars solutionis difficultatum adversus processum originemque intellectionis.

Queritur igitur utrum intelligibiles requirantur species. Huic subtilissimae quaestioni suum non praebent assensum Ontologistae omnes dicentes, una cum Malebranchio, ipsorum patre, nostras ideas ex immediata et intuitiva Dei visiones erui, quod et probavimus esse falsum nec ad rem facit, et ideo, absque magna difficultate possumus praetermittere.

Similiter nostram impugnat sententiam Innastismi fautores, iuxta quos, ideae, vel e solius rationis viribus prodeunt, ut trascendentalistae docent, vel sunt simpliciter innatae, ut Plato et alii quidam philosophi contendunt. His empiristae succedunt, qui ideas a simplici rerum intuitione repetendas esse contendunt, et ad reflexionem, abstractionem, caeterasque intellectus functiones explicandas, quamdam admiserunt sensationis transformationem. Ita apparet Condillacchio huius systematis progenitori.

Tantae sententiarum disparitati finis adhuc non imponitur; aliud enim est systema, Traditionalismi nomine ornatum, quod revera aliquid commune cum praecedentibus habet. Sic se habet huius systematis parens, de Bonald: mens humana, suam ob imbecillitatem, ideas neque primarias et obvias valet sine doctrina addiscere, unde ait: «homo sine sermone cogitare nequit». Quod omnibus apparet falsum et absurdum.

Alii sunt, ut Bonnetti, qui, huius systematis acerbitatem minuentes, asseruerunt traditionem solummodo esse necessariam ad necessariarum veritatum inventionem. Ulterius progrediens P. Ventura asseruit traditionem tantum requiri ad ideas Dei claras immaterialiumque rerum adipiscendas. Ideas vero materiales, etiam abs-

tractissimas (iuxta ipsum), necnon existentiam ipsarum veritatum immaterialium, ratio per se solam valet detegere.

His omnibus supervenit scholasticorum systema, cui non inmerito inditum est Intellectualismi nomen. Hoc enim systema supponit, ut supradicta systemata, mundum, animam, Deum, necnon traditionem, diverso tamen modo, et in hoc ab eis differt, sc. quia haec admittunt unumquodque suum criterium tamquam unicum; non ita scholastici, qui haec omnia criteria admittunt coniuncto minime vero unum prae alio.

His ad modum introductionis prolatis, fere quaestionem attingimus. Nullo modo inducar demonstrare omnium horum systematum falsitatem, quare revera in suo loco fuit patefacta. Solummodo ostendere curabo veritatem assertionis antea enuntiatae et nunc probandae.

Facile praetermittitur quaestio utrum cognitio initium habeat a sensu; patet enim omnibus, ut supra iam diximus, nec demonstratione indiget.

Utrum «cognitio per impressam perficiatur speciem perque impressam terminetur», tam dilucide non apparet, et ideo illud oportet, etsi brevissime, explicare. Quaeritur definitive utrum species intelligibles requirantur annon. Oportet ideo explicare quid per speciem intelligibilem intelligatur.

Species idem est ac imago aut similitudo alicuius obiecti, quod si in sua materialitate intuitur producit speciem sensibilem, si vero, non suam determinatam et materialem existentiam, sed suam essentiam, tamquam typum possibilem et imitabilem, respicimus, illud concipimus tamquam aliquid habens pluribus commune. Tunc, ipsius obiecti species habetur intelligibilis. En melius: Postquam aliquid a nobis sensibus experitur, phantasia reproducit, iam obiecto absente, illius obiecti sensationem. Huiusmodi reproductio est notis individuantibus instructa, a quibus, intellectus qui dicitu agens denudat eam, quae, sic parata, evadit intelligibilis.

His positis, quaeritur iterum, utrum talis species necessario requiratur; nam entia nefas est sine rationes multiplicare. Iamvero ad hoc affirmative respoditur probaturque: Quatenus intellectio est actio, indiget quidem specie seu forma quadam, ut ab ea informetur et ad intellectionis transeat actum convenire obiecto quod informat (in casu praesenti, intellectioni), quin conveniat vel sese extendat etiam ad omnia quae intelliguntur. Id vero quod ad omnia sese extendat, nequit esse aliquid materiale vel organicum, quod est omni ex parte limitatum. Ergo debet esse aliquid inorganicum et spirituale; hoc autem nequit esse anima (contra Innatismi fautores), nec perceptio immediata et intuitiva Dei, ut contendunt Ontologistae; nunc vero caetera, utpote materialia, non sufficiunt. Ergo

nihil aliud esse valet nisi species quaedam, spiritualis utique sed et intelligibilis.

Probatur iterum, quatenus intellectio es cognitio. En: iuxta praelaudatum axioma: «simile simili cognoscitur» quod, aliis verbis, sic enuntiari potest: «res quaelibet in sua imagine seu similitudine intelligitur», iam patet specierum necessitas. Ulterius pergentes, dicimus speciem huiusmodi nequire esse quamlibet sed praecisse intelligibilem. Oportet enim magnopere quod dictum est perpendere. Diximus res intelligi in sua *imagine;* imago autem, qua talis, debet esse exacta fidelisque rei reproductio, ut cognitio intellectualis, eius imago nequit esse notis individuationis induta nec organica, secus iam non esset, logice loquendo, imago. Iamvero nemini ocultatur intellectionem aliquid inorganicum omnino et spirituale supponere. Ergo species eam repraesentans spiritualis etiam et inorganica sit oportet. Species autem huiusmodi dicitur et inorganica sit oportet. Species autem huiusmodi dicitur et revera est species intelligibilis.

Iterum probari potest: intellectus est in potentia relative ad cognitionem, unde, iuxta communem potentiae notionem, nequit de facto intelligere nisi quis ad actum intellectionis eum perducat; iamvero, id quod eum in actum ponat nequit non esse, ut ipse, spirituale, nam physicum non valet in spirituale agere, hoc enim non potest ab eo pati. Sit ergo spiritualis et intelligibilis, minime vero materialis species.

Nunc vero, demonstrata, ut credo, specierum intelligibilium necessitate, etiam ostendere possumus intellectualem cognitionem per speciem impressam perfici. Aliquid enim dicitur perfici quando ex statu quolibet ad superiorem statum ascendit. Sed res, quatenus in suo esse materiali, est proprietatibus materialibus, singularibus et ideo concretis instructa. Porro, per speciem impressam, res a suis denudatur notis individuantibus et fit causa excitatrix proxima speciei intelligibilis expressae, qua, nihil est, in ordine cognitionis, praestantius perfectiusque; insuper melius, et perfectius est esse causa excitatrix proxima quam remota, sicut est res in suo esse naturali spectata. Ergo coguitio rerum perficitur et sublimatur, ut ita dicam, per speciem intelligibilem impressam.

Coguitio insuper terminatur per expressam; species enim impressa, quum sit excitatio quaedam et nihil sit sine ratione sufficienti, ad aliquid, melius, praecise ad id ad quod sua tendit natura terminare debet. Atqui tota essendi ratio speciei impressae in hoc sistit: sese dirigere ad speciem expressam, quae iure intelligibilis nominatur, excitandam, per quam, «verbo mentis» mediante, ipsa evadit spiritualis proindeque intelligibilis. Ergo ad speciem intelligibilem expressam terminare debet species impressa. Nunc vero,

species impressa intelligibilis est ipsamet sensitiva coguitio abstracta, per intellectus agentis elaborationem, ab individuationis characteribus. Ergo cognitio terminatur per speciem expressam.

En igitur, verbis quidem impropriis necnon vacillantibus, thesis enucleatio ab initio huius ad modum exercitii laboris enuntiatae.

AEMILIUS RUSO, *scripsit.*

Barcinone XII Calendas Ianuarii. M.CM.XXVII.

El testament sagramental

Es el testament sagramental una de les institucions més típiques del nostre dret, conservat i reconegut en tota sa integritat per l'article 12 del Còdic civil espanyol.

Arranca aquesta forma privilegiada de fer testament (pròpia i exclussiva dels ciutadans de Barcelona) del capítol XLVIII del «Recognoverunt Proceres» (1), que disposa: «Item est consuetudo, quod *si aliquis fecerit* testamentum *presentibus testibus,* in terra, vel in mari, *ubicumque sit,* in scriptis vel sine scriptis, seu suam ultimam voluntatem, etiam aliquo Notario non presente in ipsa voluntate verbo tenus dicta, vel scripta, *quod valeat ipsa ultima voluntas* sive testamentum, *dum testes que inter fuerunt ipsi ultime voluntati,* vel testamento, *infra sex menses ex quo fuerint in Barchinona, iurent, in Ecclesia Sancti Justi, super Altare Sancti Felicis Martiris,* presente Notario qui tale testamentum confecit et aliis personis, *quod ipsi testes ita viderunt et audierunt scribi seu dici,* sicut in illa scriptura continetur, sive in ultima voluntate, verbo tenus ab ipso testatore dicta, et *quod tale testamentum vocatur sacramentale*» (2), disposició legal que planteja dos qüestions: 1.ª Procedència històrica d'aquestes facultats amplíssimes de testar, i 2.ª Motius que tingué el legislador per concedir-les.

Moltes solucions s'han donat a les dugues, més cap d'entre totes és definitiva, encara que totes elles molt probables.

En quant a la primera, si els jurisconsults estan d'acord en donar al testament sagramental una procedència visigòtica, disenteixen si té o no té un primer origen romà.

Tots ells convenen en que la llei 12, títol V, llibre II del «Liber Judicum» o «Liber Judiciorum», donada pel rei Chindasvint, és la precedent del testament sagramental. Diu aquesta llei: «In itinere pergens, aut in

(1) Prilegi concedit als ciutadans de Barcelona per Pere II (III d'Aragó) a 11 de gener de 1283 (3 idus Januarii).—Constitucions de Catalunya, compilació de 1704, volum II, títol XIII del llibre I, cap. XLVIII, «De testamento Sacramentali».

(2) Item és costum, que si algú fes testament o sa última voluntat, presents testimonis, en la terra o en el mar, en qualsevol lloc on estigui, en escrits o sense escrits, encara que no estigués present cap Notari en dita voluntat manifestada verbalment o per escrit, valga la dita voluntat o testament, mentres que els testimonis, dintre de sis mesos des de que estigueren a Barcelona, jurin en la església de Sant Just, sobre l'altar de Sant Feliu màrtir (avui de Santa Creu), present el Notari que autoritza el testament i altres persones que els testimonis, així ho vegeren o sentiren escriure o dir com es conté en dita escriptura o última voluntat verbalment explicada per el testador, i que aquest testament s'anomena testament sagramental.

expeditione publica moriens, si ingenuos secum non habuerit, voluntatem suam propria manu conscribat. Quod si litteres nescierit, aut pre longose scribere non valuerit, eamdem voluntatem servis insinuet, quorum fides, episcopus atque judex, probare debebunt. Et si nullatenus antea fraudulente fuisse patuerint, quod sub juramenti taxitione protulerint conscribatur, et sacerdotis atque judicis subscriptione firmetur; ac postmodum auctoritate regia roboratum firmum quod decrevit, habeatur» (3); cixís com també en la llei 1.ª del títol VII del llibre V, del mateix cos legal, on es disposa: «Si quis moriens per scripturam, aut praesentibus testibus, manumiserit mancipia sua, voluntas eius, habeat firmitatem, *dummodo infra sex menses* trium aut quinque testium, quibus credi possit, testimonio comprobetur...» (4).

En la primera d'aquestes lleis es veu la procedència de les formalitats, i en la segona la del terme de pressntació dels testimonis.

No falta qui va més enllà en l'origen d'aquest privilegi (5), i estableix la íntima relació que hi ha entre el testament visigòtic, regulat en les lleis que acabem de citar, i el testament militar romà (els militars romans tenien grans privilegis), regulat en la llei 15 del títol XXI «De testamentis» del llibre VI del Còdic de Justinià, llei donada per Constantí, i que sota el títol «De degentibus in expeditione» disposa: «Milites in expeditione degentes... Proinde sicut iuris rationibus licet ac semper licebit, si quid in vagina, aut clypeo suo rutilantibus adnotaverint, aut in pulvere scripserint, gladio suo ipso tempore quo in proelio vitae fontem derelinquunt, huiusmodi voluntatem stabilem esse oportet», i en el títol 12, llibre II, de la Instituta: «...Is ergo miles de cuius bonis apud te quaeritur, *si convocatis ad hoc hominibus* voluntatem suam testaretur, ita locutus est, ut declararet quem vellet sibi heredem esse... potest videri *sine scripto* hoc modo esse testatus, *et voluntas eius rata habenda est*», aquesta disposició és de Trajà.

Doncs bé, el senyor Pella i Forgas diu que les disposicions del «Fuero Juzgo» no són més que estendre els privilegis que la llei romana concedia als militars, a tots els ciutadans; d'aquí en dedueix l'origen primitiu romà del testament sagramental.

Sense considerar si la llei de Chindasvint ve de la romana, ni si els legisladors visigòtics tingueren presents les disposicions imperials, cal fer veure les relacions entre totes elles i la llei catalana.

En primer lloc, hem de fer notar que tant el testament militar romà com el visigòtic són extraordinaris, tant per les circumstàncies excepcionals en que ha de trobar-se el testador, com per la simplificació i reducció de les fòrmules i requisits que normalment exigeix la llei, simplificació i reducció que són conseqüència de les circumstàncies excepcionals, quan el testament català solament és extraordinari en la reducció de requisits.

Fent un coteig de les tres lleis (catalana, romana i goda) veurem que el «Recognoverunt Proceres» diu: «*Si aliquis fecerit testamentum... ubicumque sit*», és a dir, no es necessita cap circumstància especial de persona, lloc, temps, situació, etc., sinó que és suficient la voluntat del testador o el desig del mateix de valdre's d'aquesta forma. En resum: és una manera ordinària de fer testament, igual que el que es fa davant Notari.

(3) «Aquél que muere en romería o en hueste, si oviese omes libres consigo, escriva su manda con mano ante ellos. E si non sopiese escrivir, o non pudiese por enfermedad, faga su manda ante sus siervos, que son de buena fe, e que no fuesen antes fallados en pecado. E lo que dixiesen estos siervos por su iuramento, fàgalo el obispo o el juez escrivir después, e sea confirmado por ellos e por el rey.»

(4) Estableixen aquesta procedència, Marquilles, «In Usaticis, Judicia Curiae, col. 3.ª; Fontanella, «Decisiones», Dec. 576; Vives, «Usages de Catalunya», vol. IV, pàg. 63 i següents.

(5) Pella i Forgas, «El Código Civil de Cataluña».

En canvi, el «Fuero Juzgo» comença disposant que per valdre's del seu privilegi ha d'ésser: «*In itinere pergens, aut in expeditione publica moriens*», que, com es veu, no té, ni de bon troç, l'amplitud de la llei catalana.

Tampoc es mostra tan generosa com la catalana la llei romana, doncs, com ja s'ha vist, disposa: «*Videlicet in expeditionibus ocupati sunt*», circumstància de lloc: «*...Si convocatis ad hoc homonibus ut voluntatem suam testaretur*», és a dir, que no és suficient, com en la llei catalana, que els testimonis estiguin presents, sinó que han d'ésser pregats i convocats expressament per concórrer a la otorgació del testament. Així ho entenen Fontanella (6) i Cancer (7), i així ha estat admés per la Jurisprudència.

Si aquestes són les diferències, que no són poques, també són grans les analogies, i fins pot dir-se que, essencialment, són més aquestes que aquelles, doncs en lo substancial totes són facilitats en la manera de fer testament, essent solament diferentes en quant a la extensió, ja que la llei romana i la goda les concedeixen a determinades persones i en especials circumstàncies, i la llei barcelonina a totes, siguin qui siguin i es trobin com es trobin. Resumint: El testament sagramental es ordinari, i el militar romà i el visigòtic, extraordinaris.

Disposició més immediata a la que estudiem ens la dóna en Corbella (8), qui cita una disposició de Lluís el Piadós, rei de França, concedint a l'església de Sant Just, de Barcelona, el privilegi de rebre el jurament dels testimonis que adveraven el testament fet per mercader o mariner. Aquesta disposició l'ha trobada, com ja indica, en la Crònica d'en Pujadas (9).

Lo mateix que ja s'ha indicat al comparar el *Recognoverunt Proceres* amb les lleis romanes i visigòtiques, podem dir al comparar-lo amb aquesta de Lluís el Piadós.

En Bofarull (10) ens presenta el testament de la reina Petronila, esposa de Ramon Berenguer IV, fet en forma de sagramental: «Hec es sacramentalis conditio ac legalis publicatio ultime voluntatis nobilis Reginae Aragonensis Petronille. ...Nos scilicet, magister Guillelmus et Raymundus Dalmacii, presbiteri testes et iuratores sumus. Testificamus namque jurando per Deum vivum et verum in personis trinum et in deitate unum, super altare Sancti Felicis martiris quod est constructum in Ecclesia Beatorum Martirum Justi et Pastoris infra menia urbis Barchinone, supra cujus Sacro Sanctum altare has conditiones manibus propiis juramus quas vidimus et audivimus, et presentes adfuimus quando jam dicta testatrix egretudine detenta unde obiit suis verbis, ordinavit suam ultimam voluntatem de honore suo, et de rebus suis...», testament otorgat, aproximadament, un segle abans de concedir-se expressament el privilegi, i que prova la immemorial costum de usar-se del mateix, i que fou lo que decidí al rei Pere II a confirmar-lo, com expressament ho diu en el preàmbul del *Recognoverunt Proceres:* «Nos, Pere, per la gràcia de Déu rei d'Aragó i Sicília... els concedíssim i aprovessim els privilegis a ells concedits per nostres antecessors, i igualment *les costums antigues*... Nos concedim, aprovem i confirmem, *a tots els ciutadans i habitants de Barcelona.*»

Ademés dels ciutadans de Barcelona, frueixen d'aquest privilegi els habitants del seu territori, constituït per els termes municipals de Sant Adrià de Besòs, Badalona, Tiana, Santa Coloma de Gramanet, Moncada, Sant Just Desvern, Esplugues, Hospitalet de Llobregat, Cervelló, Molins de Rei, Sant

(6) «Decisiones», Dec. 576, núm. 26.
(7) «Variarum resolutiones», part. 1.ª, cap. IV, núm. 74.
(8) «Derecho Civil Catalán», pàg. 93.
(9) «Crónica General del Principado de Cataluña».
(10). «Los Condes de Barcelona, vindicados», tomo II, pàg. 211. Barcelona, 1836.

Boy de Llobregat, Cornellà, Sant Feliu de Llobregat, Prat, Viladecans, Castelldefels, Sant Joan Despí i Gavà.

També vigeix allà on s'ha fet extensiu el dret de Barcelona, i aquests llocs són: Les ciutats de Granollers, concedit per Alfons IV (V d'Aragó) a 24 de febrer de 1418 i ratificat per Carles I en les Corts de Montçó l'any 1542; Igualada, concedit per Pere III (IV d'Aragó) el del Punyalet, a 30 d'agost de 1381; per Joan I, l'Aimador de la Gentilesa, als 20 de desembre de 1392, al districte de Les Franqueses, Sant Pol i Vilamajor; per Alfons el Magnànim, als 10 de setembre de 1417, al Municipi de Vilanova i als castells de Cubelles i de la Geltrú, i Ferran II el Catòlic, en les Corts de Montçó de 1510, a Vilafranca i el seu territori, i altres.

Fins aquí tot lo que pot dir-se del fonament històric de la institució que ens preocupa; passem ara a la segona qüestió, o sigui, a cercar els motius que tingué el legislador per aprovar el privilegi.

Per donar una solució satisfactòria s'ha de tenir en compte el caràcter català i l'esperit del dret català, com a intèrpret del mateix i inspirador de lleis acomodades al seu temperament.

El poble català és, i era molt especialment a l'Edat Mitja, un poble eminentment comercial i d'un gran sentit pràctic, i com que en la època del floreixement del seu dret era la monarquia catalana-aragonesa la primera potència naval i comercial d'Europa, aquesta mateixa potencialitat feia posar en joc totes les activitats del país; el neguit de posar-se amb relació comercial fins amb els països més remots era patrimoni dels nostres comerciants, els quals aportaven totes ses energies per aconseguir tals propòsits.

Naturalment que les relacions comercials amb els pobles d'Orient implicaven greus perills, ja sigui perquè les construccions navals, faltades dels moderns avenços, tenien menys defensa contra els elements, ja perquè els pirates constituïen una seriosa dificultat, ja per la mateixa competència de les repúbliques italianes, Gènova, Pisa, Venècia, que per sa part i per l'afany de competència dificultaven el comerç català, lo cert és que el mercader barceloní tenia que vèncer grans obstacles i estava exposat a mil contingències, i si no podia disposar de sa fortuna per morir allunyat de la terra i sense la presència de qui li legalitzés la última voluntat, no tenia més que dos sortides: o morir sense testament, o la protecció de la llei que li permetés disposar sense estorbs ni formulismes dels seus cabals per després de la mort; i la llei no es mostrà avara en emparar-lo, doncs en ella trobà el ciutadà la màxima ajuda i la millor garantia dels seus drets més respectables, com no podia menys de succeir, per ésser la llei el reflexe de la organització social d'un poble i la salvaguarda dels seus drets, doncs, com diu Savigny (11), «l'home i la societat, per viure i desenrotllar-se de conformitat amb sa naturalesa, troben protecció més complerta i influència més immediata en les institucions de dret privat que no pas en les altres branques del Dret».

Per això no serà de més exposar l'esperit que anima el nostre dret.

Tres són les principals característiques del dret català: la religiositat, la lliberalitat i la simplificació de fòrmules.

En quant a elles, en Torras i Bages (12) en diu: «La jurisprudència catalana era tan plenament catòlica i son esperit tan popular que *la llibertat i la fe* l'informaren fins als nostres dies, i pot ben dir-se que la nostra legislació estava espontàniament identificada, almenys en l'esperit, amb la legislació de l'Església.»

(11) Sistema del derecho romano actual».
(12) Obres Completes. Volum IV, «La Tradició Catalana», pàg. 446. Barcelona, 1913.

I mirant-hi des del punt de mira de la lliberalitat, diu el gran jurisconsult senyor Maluquer i Viladot (13) : «He insistit mantes vegades sobre el caràcter profondament lliberal del nostre dret. El seu valor està en raó directa amb aquesta llibertat... La llei no ens força a res i totes les nostres accions no tenen altre norma que la nostra voluntat» (14).

Doncs bé ; en el testament sagramental hi veiem ben marcades aquestes dugues notes : la religiositat, en el jurament que al peu del altar han de prestar els testimonis que donen fe del testament, i la llibertat, en que concedeix ampla facultat per prescindir de les regles donades per la llei per fer testament i fer-lo d'una forma senzilla i poc complicada.

És a dir, que l'esperit religiós i el lliberal del català, que ha trobat fidel reflexe i protecció en el seu dret, és lo que constitueix el fonament jurídic de la existència del testament sagramental.

Passem ara a exposar la seva naturalesa.

La mateixa llei conté els requisits que es necessiten, que per part del testador es redueixen a dos : Primer, ésser ciutadà de Barcelona, i segon, tenir capacitat per a testar (15) ; així és que la persona que reuneixi aquestes condicions ha de manifestar, amb certesa i de manera que no dongui lloc a cap mena de dubte, davant de dos testimonis, almenys, que vol fer testament, i que disposa per després de mort del seu patrimoni en tal forma o tal altra.

Els testimonis, dintre del terme de sis mesos, a comptar de la mort del testador, si aquesta tingué lloc a Barcelona, o des de que siguin arribats a la mateixa, si la otorgació tingué lloc fóra, han de jurar davant l'altar de Sant Feliu (avui de Santa Creu) de Sant Just, lo que vegeren i sentiren ; de la cerimònia del jurament no pot prescindir-se'n de cap manera.

Per fer això cal posar en coneixement del jutge de primera instància la mort del testador que féu testament sagramental ; el jutge cita a totes les persones interessades, i en el dia i hora assenyalada es constitueixen jutge, secretari, testimonis i parts interessades a l'església de Sant Just, on són interrogats per el jutge i de les persones que puguin tenir interès en el mateix, els testimonis, i si de les declaracions es veu clara la última voluntat del testador, el jutge ordena protocolitzar el testament aixecant-lo a escriptura pública un Notari, que el conserva després en el seu arxiu, on queda a cobert de tota falsificació.

L'última qüestió interessant és la de la conveniència de conservar-lo.

En contra del mateix i admetent-lo amb moltes restriccions, s'ha pronunciat el senyor Duràn i Bas (16), qui diu que no són suficients per justificar un privilegi tan gran les raons d'ésser el poble català eminentment comercial, doncs hi han altres pobles que es caracteritzen per llur activitat mercantil i, no obstant, no disfruten de privilegis de tal mena ; i no tant solament per això, sinó també perquè tot home previsor, si ha d'empendre un llarg i perillós viatge, arregla els seus assumptes abans de marxar, i si així no ho fa, pot otorgar testament davant del Cònsol d'Espanya que resideixi al país terme del seu viatge ; además, posa de manifest altres facilitats que el Dret català per disposar «mortis causa» del patrimoni, com són, entre altres, el testament davant del Pàrroco, el testament «Inter liberos», etc.

(13) «La Physonomie et la valeur sociale du Droit catalan». Conferència donada en l'Institut Superior de Filosofia de Lovaina, el 12 de febrer de 1923.

(14) J'ai insisté maintes fois sus le caractère profondément libéral de notre droit... Sa valeur est en raison directe de cette libéralité ; la loi ne nous force à rien et toutes nos actions ne se font que par nostre volonté.

(15) No en tenen els impúbers i els que no estan en son cabal judici.

(16) «Memoria acerca de las instituciones del Derecho Civil de Cataluña», pàg. 178 i següents. Barcelona, 1883.

Però, la raó cabdal és el refredament dels principis cristians dels nostres temps. «Hoy, sin ser destructor de la época presente, no puede desconocerse sin cerrar los ojos a la evidencia que el enflaquecimiento del sentimiento religioso, el espíritu de codicia, el estímulo de los diversos vicios y pasiones que lo provocan o alimentan y otras causas que relajan la moralidad de las costumbres, hacen màs frecuentes que en otros días los actos inmorales e insidiosos que la ley ha querido evitar. Así, en la época del rey Chisdanvinto, como en la de don Jaime II de Aragón, se consideró ya que para la validez de las declaraciones de última voluntad a que dichas leyes se refieren, era indispensable rodearlas, en su comprobación, de algo que por su caràcter religioso influyese en la conciencia de los testigos que viniesen a deponer sobre la manifestación de la voluntad del difunto. ¿Puede, empero, confiarse en la eficacia de esta garantía hoy, en que unos proclaman la moral independiente, la completa proscripción de toda religión positiva, y otros llegan hasta la negación no ya sólo de la Revelación, sino de Dios; y en que, aun cuando esto no sea, es asaz general el indiferentismo religioso, o, a lo menos, la tibieza en la fe? ¿Qué efecto ha de producir en el que no cree en las verdades de la Religión católica prestar un juramento ante el altar?» (17).

De tot lo dit, fa la deducció de que solament en cas apurat i quan no es pogués fer ús d'altra forma de testar, hauria d'acudir-se a aquesta forma.

Si bé la dificultat és seriosa, majorment en el fixar l'atenció en la fluixetat de les creences, no per això s'ha de dessistir i renunciar a tan important i útil privilegi, ja que moltes de les facilitats concedides no poden ésser usades sempre que es vulguin, per no tenir-les a mà; ademés, com diu Fontanella (18), apenes usen d'aquest privilegi sinó aquells que es veuen escomesos d'una malaltia o altra desgràcia repentina, de manera que no els sigui fàcil fer testament en altra forma.

Per acabar la defensa de la institució em remeto al senyor Maluquer (19), qui degut als seus coneixements jurídics i a la seva pràctica en la matèria, pot donar-nos testimoni fidedigne. «Opuesto a cuanto tienda a la mutilación de nuestra antigua legislación civil... abogo para que se respete privilegio tan antiguo, creyendo que pueden evitarse los amaños de falsas declaraciones conservando el derecho de los que se crean intesados de formular preguntas a los testigos al declarar en la iglesia de los Santos Justo y Pastor. Todavía impone, en las conciencias más descreídas, el respeto al templo y la solemnidad de aquella ceremonia, como he tenido ocasión de observar, presidiendo, como encargado del Juzgado de las Afueras y del Pino, algunos de estos actos, y si a esto se añaden las preguntas y el especial interés y prevención con que los jueces miran y estudian estos testamentos, es algo difícil que la falsedad se abra paso. Testamentos falsos hemos visto todos, aun entre los comunes, y, a pesar de ello, no se ha tratado de prescribirlos, sino de enmendar los defectos de la legislación. En esto estoy conforme, siempre que se haga por quienes conozcan a fondo nuestro derecho, nuestras necesidades y nuestros tiempos.»

Acceptant en tots els seus extrems les manifestacions del senyor Maluquer, acabo dient que la Jurisprudència en reiterades ocasions ha sancionat tal privilegi i l'ha admès en tota llur integritat i extensió, entre altres, en les sentències de 18 de març de 1864, 21 de febrer de 1870, 26 de juny de 1877, 15 de juny de 1878, 31 d'octubre de 1901 i 23 de febrer de 1922.

JOSEP M.ª CAMP PUJALS,
Advocat, estudiant de Teologia.

(17) Duràn i Bas, Ob. cit., pàg. 180.
(18) Decissió 576, núm. 3.
(19) «Derecho Civil especial de Barcelona y su término», pàg. 142. Barcelona, 1889.

Remembrant una bella festa

Fa dies, certament, que tinguerem el goig immens de vestir el senzill hàbit del Pobrissó d'Assís, però em sembla que encara resta ben gravat a la ment de cadascú de nosaltres, i molt més en el cor, aquell jorn per a tots de franca expansió de l'esperit. Per a recordar quelcom d'aquell jorn, i per retre un senzill però sincer homenatge, des de la nostra Revista, al Seràfic Sant Francesc — el centenari del qual estem celebrant — m'ha semblat escaient escriure aquestes breus i planeres ratlles, totes elles adreçades a honor d'aquell home que proporcionà un davassall de veritable glòria a Déu Senyor nostre, i un gran bé a innombrables ànimes que trobaren en la seva Orde la salvació llur.

Endebades ens entretindriem en provar la importància cabdal que el franciscanisme ha aconseguit arreu del món. És ben patent als ulls de tothom que la doctrina del humilíssim Sant Francesc ha exercit dintre la societat cristiana un formidable impuls de sa renovellament espiritual, portat feliçment a cap mitjançant una suau austeritat dels costums, una encisadora senzillesa i una pobresa netament evangèlica, que han colpit fortament a innombrables ànimes desitjoses de sadollar-se de vera i santa doctrina evangèlica. Mercès a aquestes qualitats adés esmentades, es deu sens dubte que la doctrina franciscana hagi esdevingut simpàtica quasi bé a tothom i fàcil de practicar a aquells que decididament han provat d'abraçar-la. Havent Sant Francesc fundat la primera i segona orde franciscana, pensava tothora en la fundació d'una altra orde en la qual persones de tots els estaments socials poguessin servir perfectament a Déu Senyor nostre. Un dia, predicant el Sant en la Toscana, se li acostà un comerciant d'aquelles terres i li pregà confiadament que li dictés una norma de vida espiritual en la qual ell i la seva esposa poguessin — segons son estat — seguir el camí de la perfecció cristiana. Accedí gustosament el Sant a la petició d'aquells bons esposos, prometent-los fundar un tercera orde. Heu's aquí, com a senzill esbós, l'origen històric de la tercera orde franciscana. A ella s'han allistat barons preclars pertanyents a totes les categories de la societat; ella, remotament originària del mateix Jesucrist, per mitjà d'aquell Sant que tingué la sort inefable de parlar amb Crist crucificat, ha proporcionat a la seva mare l'Església dies d'íntima i consoladora jòia; els que s'allisten a les seves rengleres a canvi d'unes lleus i senzilles obligacions, reben un doll copiosíssim de gràcies

espirituals que poden lucrar sempre que posin tots els requisits necessaris, que són pocs i fàcils de complir.

De lo dit es desprèn amb tota claredat que els terciaris franciscans, posant els medis convenients, perceben abundants gràcies espirituals; per conseqüent, hom veu fàcilment que el seu influx pot ésser força saludable dintre la societat. Tanmateix, en els pobles on existeixen fervents terciaris, creix el bon olor de les virtuts cristianes, mentres que, en canvi, el baf pestilencial del món va minvant poc a poquet.

Siguem, doncs, apòstols de la tercera Orde franciscana, escampem-la arreu de la nostra terra; treballem esforçadament per a fer nombrosos estols de terciaris, els quals purifiquin l'ambient de la nostra societat, fent rebrotar esponerosament aquella puresa i austeritat dels costums, aquella senzillesa corprenedora d'infant innocent i aquella pobresa verament evangèlica que tant notablement resplendí en nostre Seràfic Sant desposat amb Madona Pobresa.

P. VIVES MASSES,
Seminarista.
Alumne de la Facultat de Teologia.

Retaule de tots els Sants

UN dels objectes del nostre Museu Diocesà que més s'admira per el valor arqueològic que té i del que val la pena de parlar-ne, és sens dubte el retaule de «Tots els Sants». Si bé s'ha discutit per veure qui fou l'artista afortunat qui ens lliurà tan bella obra —Pere Serra o Lluís Barrasà, indiscutiblement el primer, per ésser aquest retaule molt semblant a les pintures seves—no així passà per conceptuar el valor artístic de les pintures que el formen, totes elles creades a impuls d'una inspiració ben fina i delicada que constitueixen una veritable jòia, obra d'un d'aquells quatrecentistes catalans que amb llurs pinzells plasmaren tan belles planes per l'historial de la pintura nostrada.

Diem, doncs, quatre paraules, més no és pas amb so de crítica que volem dir-les: el que intentem és tant sols explicar els seus temes iconogràfics.

Es tracta d'un retaule gòtic, afortunadament complert i en bon estat de conservació, que pertany al segle XV o finals del XIV. Està dedicat a la Mare de Déu Regina de tots els Sants. Consta de tres taules separades per pilars exornats amb fornacines gótiques i també

de predella. Presideix l'esmentat retaule en un bonic setial encoixinat i amb tapiç dorsal la formosa figura de la Regina i Mare nostra que porta a la mà dreta un branquilló de roses i té en el seu genoll de l'esquerra un ros Infant, el Jesuset. Volten el setial sis àngels músics que sembla desitgen amb els seus arpeigs celestials complaure a la Madona i al tendre Infantó. Als seus peus hi ha agenollat un monjo amb cogulla benedictina, probablement l'Abat Jaume de Moncorb (1411-1415), que segons ens diu l'història prengué part en les Corts generals de Catalunya de l'any 1411, en les que palesà ésser un gran polític. La raó de tenir-hi representació aquest Abat és l'haver probablement subvencionat el cost que portà l'execució d'aqueix retaule.

Sembla demostrar-nos que aquest monjo és l'Abat de Moncorb la figura d'un corb que apareix en cada un dels pilars que separen les taules de l'esmentat retaule. Hi ha en la part alta del retaule l'escena del Calvari amb el Crist morent, la seva Santíssima Mare que llangueix de pena acompanyada de les pietoses dones i de l'Apòstol Sant Joan i també hi ha representat el Centurió amb els seus soldats.

La taula de la dreta té quatre compartiments: En el de dalt en forma de timpà gòtic apareixen àngels presidits per Sant Miquel, príncep de les milícies cèliques. En el que segueix són representats els Sants de l'Antiga Llei presidits, uns diuen per Adam, altres per Sant Joan Baptista, creiem que és aquest últim; per tota vestimenta porta uness pells de camell cenyides a la cintura; va acompanyat de set patriarques, entre els que podem distingir a Moisès amb les taules de la Llei; porten tots l'aureola poligonal pròpia dels temps anteriors a la vinguda del Crist; més avall. trobem una processó santoral presidida per un Sant Pere revestit de pontifical, amb la tiara i les claus senyals de la seva alta jerarquia. En el compartiment inferior hi ha les Santes presidides per Santa Anna, Mare de la Santíssima Verge.

La taula de l'esquerra té idèntica distribució que la fins aquí ressenyada. En la part alta presenta a quatre arcàngels, entre els quals podem veure a l'Arcàngel Gabriel amb el lliri de l'Anunciació i a Sant Rafel que acompanya al jove Tobias. Venen a continuació els patriarques amb Sant Joaquim al davant. Segueixen els Sants presidits pel Deixeble estimat, l'Evangelista Sant Joan. Completen aquesta taula una sèrie de Santes presidides per Santa Eulàlia.

A la predella o bancal tenen representació Sant Pere, Sant Benet, Santa Catarina, la Mare Dolorosa que contempla el seu Fill estimat, aquest està posat al lloc central de la predella; a l'altre costat hi han Sant Pau, Santa Escolàstica, Santa Margarida i Sant Joan.

Aquest retaule que ens ocupa l'atenció porta el nom de «Tots els Sants» tal vegada per l'aplec de Sants certament nombrós que en ell són representats, com també pot representar aquella visió que tingué el guardià de Sant Pere del Vaticà la nit de la diada *Tots els Sants*. Mirem ço que diu d'aquesta visió la *Llegenda Aurea*, d'En Jaume de Voragine: «La festa de *tots els Sants* ha estat instituïda per facilitar-nos l'obtenció de nostres desigs; en aquest dia tots els Sants es junten per intercedir a favor nostre, ja que els Sants poden intercedir per nosaltres i fer-nos obtindre més fàcilment la misericòrdia divina. Així ho demostra una visió que tingué el guardià del Vaticà l'any següent a l'institució d'aquesta festa. El dia de *Tots els Sants* d'aquell any el guardià de Sant Pere del Vaticà, després d'haver passat per tots els altars implorant el sufragi de tots els Sants, va agenollar-se davant l'altar de Sant Pere i fou llavors que en èxtasi vegé al Rei de reis asseure's al seu tron rodejat d'una munió d'àngels i després vegé la Verge amb la seva testa coronada per una rica diadema, amb acompanyament d'innombrables Verges; tant bon punt va entrar la Verge el Rei va aixecar-se, fent-la seure en un setial prop d'Ell; després vingué un home vestit amb pells de camell seguit d'una sèrie de vells venerables, tot seguit després entra un altre personatge amb hàbits pontificals acompanyat d'altres habillats de la mateixa forma; darrera d'ell seguien una colla innombrable de soldats; tots anaven davant del Rei de reis, s'agenollaven tot mirant-se'l i adorant-lo; el que portava hàbits pontificals entonà matines que desgranaren tota aquella ingent multitud. L'àngel que acompanya el guardià li explica el sentit que tenia aquella visió dient-li que la Verge, era la Mare de Déu; que l'home amb pells de camell, era Sant Joan Baptista portant darrera seu els Patriarques i Profetes; que l'home vestit amb hàbits pontificals, era Sant Pere seguit dels Apòstols; que els soldats eren els martres i que tota aquella munió estava formada per Sants Confessors.

Heu's ací ço que iconogràficament representa la jòia que atresora el nostre Museu, que si bé ha rebut el rosec de destrucció que porten les centúries, podem encara contemplar-lo, relativament, en bon estat de conservació, no obstante haver-lo malmès algunes restauracions posteriors, especialment en els vestits, fetes amb ben poca fortuna.

JAUME ESTRADA I PRAT.
Seminarista.
Adjunt del Conservador del Museu.

Crónica del Seminario

Festividad de Santo Tomás de Aquino. — La solemnidad del día de Santo Tomás de Aquino, Patrono de las Esculeas (7 de marzo), revistió especial esplendor en nuestro Seminario Conciliar, del cual es tutelar y tradicional Patrono el santo Doctor de Aquino.

Como pudo verse por el programa publicado, los seminaristas obsequiaron al Angélico Doctor con solemnes cultos y una sesión literaria.

En la vigilia de la festividad, se cantaron solemnes vísperas, actuando de Preste el Rdo. Doctor Llauger, profesor del Seminario, asistido por los jóvenes presbíteros Rdo. Busquet y Rdo. Urgell, y por los seminaristas diáconos Rdos. Sitjá y Coll.

El día 7, por la mañana, continuaron los solemnes cultos con capilla pública. Dijo la Misa de Comunión general y dirigió plática eucarística a los jóvenes escolares el Rdo. Doctor don Cristóbal Baqués, vicerrector del Seminario. La «Schola Cantorum» interpretó motetes eucarísticos, polifónicos y de canto gregoriano.

En la Misa cantada fué celebrante el Rdo. Doctor don Domingo Avellaneda, asistido por los profesores Rdos. Doctor Bayón y Doctor Tusquets. Se interpretó magistralmente la «Missa Immaculatae Conceptionis», del maestro Goicoechea.

Acompañado de las representaciones de las Autoridades de esta ciudad, del Excmo. Cabildo Catedral y del Colegio de Párrocos, ocupó el trono el Excelentísimo y Rdmo. Doctor Miralles, obispo de esta diócesis, asistiendo el Claustro en pleno de profesores y el señor Rector. Doctor don Felipe Tena.

El Muy Ilustre Doctor don Alfonso María Ribó, canónigo y antiguo profesor de este Seminario, pronunció el panegírico de Santo Tomás, estudiando las características de su sabiduría y de su santidad, en una magistral pieza oratoria.

Por la tarde, bajo la presidencia del propio Excmo. señor Obispo, se tuvo la sesión literaria. En la parte musical, la «Schola Cantorum», actuó de manera impecable en el desempeño de los números selectos del programa.

En la parte literaria, recitaron sus poemas latino, castellano y catalán los alumnos Martínez, Mor y Arcarons.

Don Pelegrín Benet, diácono, expuso el proceso apologético en el espíritu del hombre.

Don Ramón Cunill, de la Facultad de Filosofía, disertó documentadamente sobre la Psicoanálisis.

Don Tomás Solana hizo una disertación histórico-científica sobre los relojes en sus distintas formas, con interesantes diapositivas.

Igualmente ilustrada con proyecciones fué la exposición y estudio arqueológcio-litúrgico del ara de altar, de San Esteban de Castellet—hoy instalada en el Museo Diocesano—confiados al alumno de la Facultad de Teología don José María Camp, interesando al docto público que llenaba el salón de actos.

Antes de levantar la sesión, Su Excelencia el Doctor Miralles dió gracias a las autoridades y público asistente al acto religioso y literario en honor de Santo Tomás. Recomienda a los alumnos que se afanen en unir la ciencia con la santidad, de cuya fecunda unión son ejemplares el Doctor Angélico y el Beato Raimundo Lulio. Elogia conceptos de la oración sagrada del ilustre Doctor Ribó y los recuerda para que sirvan de norma a los seminaristas. Elogia las disertaciones doctrinales desempeñadas en el acto de homenaje al Doctor Angélico, e insiste en la necesidad del estudio de

la Apologétic, síntesis de todo el saber humano y de todas las disciplinas, y cuya cátedra stableció, como obedeciendo a un deber, el venerable Prelado. Finalmente, encarece la utilidad del estudio de la Arqueología Sagrada, para fomentar e ilustrar la misma piedad cristiana.

Su Excelencia reitera sus gracias a los asistentes a quienes dió su pastoral bendición, recibiendo después una ovación afectuosa y entusiasta.

Nueva fundación de Becas. — En el próximo curso serán adjudicadas seis nuevas becas, fundadas por los señores Herederos de confianza de la señora doña Emilia Roure Reypoch (q. e. p. d.).

Que el Señor recompense en el cielo la caridad de tan egregia bienhechora de nuestro Seminario.

La "Beca Doctor Torras y Bages". — Por azares de la clase de valores que constituían la dotalía de la beca fundada en nuestro Seminario por el entonces confesor de los seminaristas, Rdo. señor Doctor don José Torras y Bages, Pbro., ha quedado dicha beca incóngrua, no llegando su renta anual a 200 pesetas. Contrasta que el más eminente de los fundadores de becas de este Seminario sea, en la actualidad, el fundador de la beca más pobre del mismo. Entre los inumerables admiradores de nuestro egregio patricio el Excelentísimo señor Obispo de Vich, Doctor Torras y Bages, honra y gloria de nuestra tierra, ¿no habrá uno que dé la limosna necesaria para redotar su incóngrua beca? En tal caso el bienhechor podría suceder, en el patronato de la misma, al insigne Prelado.

Ordenación Sagrada. — Durante el mes de marzo, nuestro venerable Prelado, Excmo. Doctor Miralles, confirió la Clerical Tonsura y Ordenes Menores a varios alumnos de este Seminario. El día 6: *Exorcistado:* don José María Selva. *Lectorado:* don José Inglada, don Juan Bonet, don Ramón Casajoana, don Antonio Costa, don Pedro Font, don José Galofré, don José Mendoza, don Antonio Puig, don Ramón Saborit, don Pedro Solé, don Manuel Torrents y don Pablo Vives. *Ostiariado:* don Jaime Estrada y don José Oliveras. *Tonsura:* don Marcial Martínez.

En la tercera semana de Cuaresma, Su Excelencia Reverendísima confirió el *Presbiterado* al Rdo. don Guillermo Aleu; el *Diaconado* al Rdo Ginés Arimón; el *Exorcistado* a don José Mendoza, y el *Lectorado* a don José Oliveras. *Ad multos et faustos annos.*

Museo Geológico. — El distinguido geólogo Doctor Paul Fallot, catedrático de la Universidad de Nancy y Director del Instituto de Geología Aplicada, ha regalado para las colecciones de nuestro Museo un lote de ejemplares fósiles típicos de las localidades de la Alsacia, correspondientes a los terrenos triásico y liásico inferior, medio y superior, pertenecientes a moluscos y braquiopodos.

Don Venceslao Guarro ha aprovechado sus ocios veraniegos recogiendo curiosidades histórico-naturales, que ha ofrecido para enriquecer nuestras colecciones, destacando entre numerosos fósiles nummulíticos algunos equinidos bellamente conservados y un hacha prehistórica, procedentes de Les Viles (Rupit).

Han ingresado también algunos restos de vertebrados del interesante yacimiento oligocénico de Tárrega referentes a *Brachiodus Plathiemys,* juntamente con muchos ejemplares de plantas del mismo yacimiento del Talladell, que antes se recogían y enviaban a llenar Museos extranjeros. Los ejemplares citados han sido recogidos por el profesor de Historia Natural, quien ha propuesto al mismo tiempo un intercambio con el P. P. Rimblas, en beneficio de nuestro Museo.

Con licencia eclesiástica.

11692. —Imp. LA HORMIGA DE ORO.—Nueva San Francisco 17, Barcelona

Obras del Canónigo Barraquer

Las Casas de Religiosos en Cataluña

Vol. I, de 571 págs.—Vol. II, de 626 págs.
a 15 pesetas tomo: 30 pesetas

Los Religiosos en Cataluña
durante la primera mitad del siglo XIX

Vol. I de 1,290 págs.—Vol. II de 866 págs.
Vol. III de 717 págs.—Vol IV de 794 págs.
a 20 pesetas tomo: 80 pesetas

Ambas obras en formato de 28 por 19 centímetros, con numerosas fototipias, plantas y secciones arquitectónicas fuera de texto y en papel especial. Impresión á dos columnas, iniciales de capítulo tomadas de antiguos códices monacales

Las Obras del M. I. señor Dr. D. Cayetano Barraquer y Roviralta constituyen el más completo y documentado estudio sobre los Monjes en Cataluña, desde los orígenes de los más antiguos monasterios hasa los días del año 1835.

De venta en la librería LA HORMIGA DE ORO, plaza de Santa Ana, 26.—BARCELONA.